

25.05. 1991.

HVERNING MUN FJALLKONUNNI HUGNAST SAMBÚÐ VIÐ MR. JURÓ ??

A

Svo lengi sem sögur herma hafa verið uppi aðilar sem dreymdi um einhvers konar sameiningu Evrópu, og minningin um suma þeirra lifir enn góðu lífi þó aðrir séu gleymdir og grafnir.

Allar þekkjum við Cesar og jafnöldrur mínar sem gengu í menntaskóla urðu að nota Galla-stríð hans sem kennslubók, þar sem hann lýsir því hvernig hann egndi hvern kynþátt upp á móti öðrum til að geta sem hægast náð yfírráðum yfir báðum og að lokum allri Galliu og stórum hluta Bretlandseyja og Pyreneaskaga. Frásagnir hans í mórgum bókum fylltu suma hrifningu yfir herkánsku og stjórn-málalist hans en aðrir, ekki síst börn smáþjóðar við ysta haf hlutu að finna til andstyggðar á aðförunum og samkenndar með þjóðflokkunum smáu sem létu stórveldið plata sig og kaupa sig. Og veldi Rómverja stóð = misstórt að vísu - í nokkur hundruð ár en Evrópa varð aldrei söm og áður, rómversk tunga og rómversk menning hafði náð fótfestu um við lönd en menning Kelta og annarra smáþjóða koðnaði niður og tórði þó enn um hríð á útskikum svo sem í löndum Baska, á Bretange, Wales, Írlandi og Skotlandi og er nú aðeins leyfar og dýrmætar minjar.

Um það bil 1800 árum á eftir Cesari kom litli maðurinn frá Korsíku með þríhyrnda hattinn sinn og hugðist leggja Evrópu undir sig. Það tókst að vísu ekki en óhemju blóðsúthellingar og þjáningar kostaði þessi stóri draumur en saga hans hefur hrifið „stórhuga“ drengi í 200 ár.

Fyrir 45 árum lauk ferli enn eins stórdraumamannsins. Austurísku málarspýrunnar Hitlers, sem gat við lok ferils sín^{s/} horft yfir Evrópu sem eina rjúkandi rúst. Hann hafði heimtað "Lebensraum" - lífsrými fyrir sig og þjóð sína en uppskorið auðn og tortímingu. Í draumum málarspýrunnar frá Austurríki höfðu Íslendingar líka átt sér stað. Hér áttu að vera hinir hreinustu aríar, góður útungunarstaður hins æðsta kynþáttar. Vafasamur heiður og lán að við sluppum frá því, með skrekkin.

Margar aðrar smærri tilraunir hafa verið gerðar til að sameina hluta Evrópu undir eina stjórn, ýmist með hervaldi eða giftingum, - sem á árum áður var vinsæl leið í pólitíkinni. Má nefna sameiningu Norðurlanda í kring um 1400 í því sambandi. En sú sameining skipti Íslendinga miklu. Áður höfðu Íslendingar glatað sjálfstæði sínu í hendur Noregs-konunga. Nú mundi það kallast að ganga í efnahagsbandalág við frændur okkar í Austurvegi.

En allar þessar tilraunir til sameiningar áttu sér efnahagsleg markmið.

B

Tilraun Hitlers til að skapa "Lebensraum" rann út í sandinn en draumurinn um Stór-Evrópu lifði. Sá draumur birtist fljótlega í annarri mynd.

Eftir lok heimstyrjaldarinnar 1945 varð Marshall hershofðingi bandamanna utanríkisráðherra í Bandaríkjunum. Hann var höfundur efnahagsaðstoðar sem við hann er kennd Marshall-aðstoðarinnar og gekk til að hjálpa stríðshrjáðri Evrópu til að komast á laggirnar á ný.

Marshall vildi bæði veita Vestur og Austur - Evrópu þessa aðstoð en Stalín var svo fastur í trú sinni á sosíalískt efnahagskerfi að hann afþakkaði gott boð fyrir hönd sína og annarra vandamanna, þ.e. allrar austurblokkarinnar. Væri fróðlegt að vita hvernig ástandið hefði orðið í Austur-Evrópu ef Stalín hefði haft vit á að þiggja aðstoðina.

Í Vestur-Evrópu var Marshallhjálpin þegin með þökkum og nýttist vel bæði Íslendingum og öðrum sem meiri rétt áttu á henni. Vestur-þjóðverjum kom aðstoð þessi mjög til góða og Ludwig Erhardt efnahagsmálaráðherra þeirra og faðir þýska efnahagsundursins eins og hann er nefndur, nýtti hana vel.

En Ludwig Erhardt átti sér fleiri hugsjónir en endurreisin V-Þýskalands.

Hann vildi efnahagsbandalag Evrópuþjóða. - "Lebensraum" fyrir verslun, viðskipti og iðnaðaruppbyggingu og gerðist ákafur talsmaður þess.

Erhardt var einn af mörgum sem vildu stuðla að samstarfi Evrópuþjóða.

Aldrei - aftur - stríð í Evrópu var hugsjónin og til þess þurfti efnahags-samstarf eða enn viðtækara samstarf Bandalag.

Uppi urðu tvær stefnur eða skoðanir um það með hvaða hætti samstarfið ætti að vera. Því urðu til tvö samvinnubandalög: EFTA = Fríverslunarbandalagið og EBE Efnahagsbandalag Evrópu

Hinar hagfræðilegu hugmyndir að baki EFTA og EBE komu upphaflega frá Adam Smith sem fyrir meira en 200 árum skrifaði bókina "Auðlegð þjóðanna" og boðaði kenningar um fríverslun og frjálst markaðskerfi.

Þetta var árið 1776 og Napoleon með þríhyrnda hattinn - síðar nefndur mikli - rétt að byrja að hugsa sér til hreyfings. Nú er Napoleon bara minning en kenningar Adams Smiths blómstra bó að hvergi muni þær hreint og ómengað hafa komist í framkvæmd.

Hugmyndir hans um fríverslunina eru í grófum dráttum þessar:

Hagkvæmast er fyrir hverja þjóð að beita verkaskiptingu og sérgreiningu við framleiðsluna. Við það fæst meira vöruframboð með minni tilkostnaði. Sama gildir fyrir lönd og ríki. Mestur ábati verður ef þjóðir, landssvæði og ríki sérgreina framleiðslu sína- einbeita vinnuafli, fjármagni og hugviti að framleiðslu þeirra hráefna og vöru, sem landsgæði, þekking og erfðavenjur gera ábatasamast að framleiða í hverju landi. Ábatasamast er svo fyrir alla, að þjóðir og ríki skipti á hinum sérgreindu framleiðsluvörum sínum í frjálsri og óhindraðri milliríkjaverslun, þar sem hvorki höft verndartollar né innlend styrkjapólitík hindri að frjáls samkeppni njóti sín.

Með þessu nýtur kaupandinn á markaðnum og neytandinn hins hagstæðasta verðs, sem samkeppnin getur skapað. Þannig verður auðlegð þjóðanna mest, framleiðslan mest og best, verðið lægst og hagseld almennust, enda reiknað með gjaldeyrisviðskiptum og fljótandi gengi, sem lagi sig eftir framboði og eftir-spurn í óhindruðum gjaldeyrisviðskiptum.

Frjáls samkeppni er lykilhugtak í kenningum Adams Smiths ekki síður en verkaskipting, framleiðslusérgreining, frjálst markaðskerfi bæði innan lands og í milliríkjaverslun, svo og frjáls gjaldeyrisviðskipti. Fyrir áhrif samkeppninnar, athafnafrelsisisins og hins frjálsa markaðar sái "hin ósýnilega hönd", sem Adam Smith nefndi svo, um að tryggja að athafnamenn myndu nauðugir viljugir vinna að almannaheill um leið og þeir gættu eigin hagsmunu"

(Þannig segir Hannes Jónsson frá í bók sinni Evrópumarkaðshyggjan. Rvk 1990).

Eins og áður sagði spruttu upp tvær stefnur í efnahagssamvinnu Evrópu: EFTA og EBE. En undanfari þeirra eru tvær stofnanir Sameinuðu-þjóðanna, GATT-samningur sem 101 þjóð um heim allan gerðu með sér og stefnir hann að lækkun tolla og afnámi annarra viðskiptahindrana. Hin stofnunin var Efnahagssamvinnustofnun Evrópu, sem nú hefur bætt þróun í nafn sitt og er í daglegu tali nefnd: O E C D. Við sem sátum á þingi síðastiðinn vetur heyrðum ríkisstjórnina vitna í skýrslur þessarar stofnunar eins og kristið fólk vitnar í Bíblíuna svo mikils álits nýtur þessi stofnun a.m.k. þegar henta þykir. Upphaflega voru 16 evrópskar þjóðir meðlimir í O E C D (O E E C) en eru nú 24.

IV.

Þó Sameinuðu þjóðirnar hafi stofnað til þessarar samvinnu var draumurinn um bandalag Evrópu ekki gleymdur. Oft hafði verið rætt um slikt bandalag t.d. stakk Winston Churchill upp á sliku pólitísku og efnahagslegu bandalagi árið 1949. En það var' Ludvig Erhardt og Paul Henry Spack sem áttu sprettinn og Efnahagsbandalag Evrópu var svo stofnað árið 1958. Það voru ríkin á meginlandinu miðju sem einna verst höfðu orðið úti í striðinu er stóðu að þessari stofnun. býskaland, Holland, Belgía, Luxemburg, Frakkland og Ítalía. Þessu bandalagi var stefnt gegn sterkum gjaldmiðilssvæðum dollars, pounds og rublu, síðar kom japanska Jenið inn í myndina en pundið hvarf.

Þegar búið var að stofna EBE varð ýmsum öðrum Evrópuþjóðum órótt og fannst efnahag sínum ógnað, en þær vildu ekki náið pólitískt bandalag aðeins frítt verslunarsvæði. Það lèiddi til stofnunar fríverslunarbandalagsins EFTA. 7 ríki stóðu að þessari stofnun: Austurríki, Bretland, Danmörk, Noregur, Portúgal, Svíþjóð og Sviss. Finnland var aukaaðild og Ísland kom inn alllöngu seinna, því erfiðlega gekk að semja um fiskinn. Nú allra síðast kom Lichtenstein inn í EFTA.

Efta-ríkin sömdu sín á milli um haftalaus og tollfrjáls viðskipti með vissa vöruflokka, aðallega iðnaðarvörur en hver þjóð fyrir sig gat hagað viðskiptum og tollum gagnvart öðrum þjóðum eftir því sem henni þótti hentast. Þ.e.

Sjálfstæði og fullveldi EFTA-þjóðanna var óskert, en þær voru ætíð miklu fá-mennari en Efnahagsbandalagsríkin og nú hafa sem kunnugt er bæði Bretland og Danmörk og Portúgal sagt skilið við EFTA og genzið í EB. Ýmsar blikur eru á lofti vfir EFTA því að Noregur, Svíþjóð, Austurríki og e.t.v. Sviss og Finnland munu líklega ganga í Efnahagsbandalagið og eru þá bara eftir dvergríkin tvö, Ísland og Lichtenstein í Efta.

Það leiðir aftur hugann að tillögu Landsbergis forseta Litháens sem stakk upp á því að smáriki heims stofnuðu með sér samband til að verjast ágengni og yfirlæggi stórvelda og væri hugsanlegt að upp af örsmáum EFTA-meiðnum yxi upp lífvænlegt samband smáþjóða eftir að hin væru farin. Sem stendur eru samt 32 milljónir manna í EFTA en 324 milljónir í EB.

Aðalstöðvar EFTA eru í Genf og starfa þar 90 manns. 6 fastanefndir, ein frá hverri þjóð.

Eftalöndin hafa gert margvislega fríverslunarsamninga við EB.

Þannig hefur Ísland núna fríverslunarsamninga um vissar vörur við 354,4 milljónir manna, aðallega með iðnaðarvörur en einnig margvislegan fisk og fiskafurðir.

Upphoflega greindist það sem nú heitir Evrópubandalagið í þrjú bandalög: EBE Efnahagsbandalag Evrópu, Kola og Stál-samband Evrópu og Kjarnorkubandalag Evrópu. Þessi bandalög eru nú sameinuð í eina risaheild með aðalstöðvar í Brussel en þing í Strassborg og Evrópudómstóll í Luxemburg.

Evrópuþingið situr í Strassborg þar eru 518 fulltrúar kosnir heima í þjóðlöndum þar af eru 84 konur eða 16 %. Þingið er ekki löggjafarþing heldur ráðgefandi og hefur einnig visst fjárlagagerðareftirlit. Þetta fyrirkomulag kemur okkur nútímafólk underlega fyrir sjónir en um miðja síðustu öld hefði það þótt harla gott hér á Fróni. Fulltrúarnir eru kosnir eftir flokkum í heimalöndum sínum en mynda síðan stærri flokkahópa í Evrópuþingi. Stærsti hópurinn er Socialdemókratar.

Evrópudómstóllinn situr í Lúxemburg. Í honum eru 13 dómarar 1 frá hverju landi ásamt einum viðbótardómara. 6 aðallögmann starfa með dómurunum og veita þeim sérfraðiálit. Auk þess er þarna fjöldi réttarritara (árið 1988 kvað dómstóllinn upp 311 dóma og fjallaði um 372 mál.).

Dómar þessir eru æðri dóumum frá einstökum löndum en fjalla aðeins um lagareglur EB. Aðildarríkin hafa þar með afsalað sér fullveldi í þeim málum , sem talin eru sameiginleg fyrir EB ríkin. Og lagabálkurinn er ekkert smáræði, 11 þúsund blaðsíður.

Tvær mikilvægustu stofnanir Evrópubandalagsins eru Ráðherraráðið þar situr hverju sinni einn frá hverju landi en með mismörg atkvæði. Stærstu ríkin háfa 10 atkvæði en Lúxemborg, sem telur 400.000 íbúa hefur 2 atkvæði. Er því líklegt að Ísland myndi aðeins fá 1 atkvæði.

Ráðherraráðið er líklega valdamesta stofnun Evrópubandalagsins.

Önnur geysimikilvæg stofnun er Framkvæmdastjórn sem í sitja 17 manns : 2 frá stærstu þjóðum, en 1 frá hinum.

Framkvæmdastjórnin semur lagafrumvörp þingið gefur umsögn um þau en ráðherraráðið fellir þau eða samþykkir og þá oft með breytingum.

Þannig má segja að fámennsstjórn (Oligárki) ráði mestu í þessu risastóra bandalagi, eða kannski ætti að kalla það fáræði.

Geysimargt fólk vinnur við Evrópubandalagið. Ráðherraráðið hefur 2000 manna starfslið. Framkvæmdastjórnin 14.000 manna starfslið.

Þarna eru líka fastanefndir frá hverju aðildarríki með sitt starfslið og telja má að ekki minna en 20.000 manns vinni fyrir Evrópubandalagið og stofnanir þess, (e.t.v. er það allt of lágt áætlað).

Evrópubandalagið er því yfirþjóðleg samsteypa ríkja sem hafa samþykkt að láta af fullveldi sínu í hendur stofnana bandalagsins. Í staðinn fá þau fyrst og fremst stóran tollfrjálsan markað fyrir ýmsar framleiðsluvörum
Einkum er hér um að ræða iðnaðarvörur, en landbúnaður og sjávarútvegur njóta alls konar ríkisstyrkja hjá þessum þjóðum og þegar við á Íslandi tölum um að flytja inn ódýra landbúnaðarvöru og hætta að niðurgreiða okkar eigin þá er það á fölskum forsendum, a.m.k. að hluta til.

Evrópubandalagið hefur vaxið og efst en ekki taka þeir við hverjum sem er. Pannig mun Tyrkland ekki sérlega velkomið í EB. Því það er fátækt land og lýðræði þar á brauðfótum. Öllu léttara ætti það að vera fyrir Svíþjóð og Noreg að komast inn fyrir tollmúrana en samt taka samningar um það langan tíma. Því hefur komið upp hugmynd um eins konar millistig milli EFTA og EB og kallast það sem kunnugt er evrópska efnahagssvæðið.

Umráður um það hófust í maí 1989 og hafa því staðið í tvö ár og yfir 1000 manns hafi komið þar við einhverja sögu.

Svo er að sjá að ef við göngum í þetta Evrópska efnahagssvæði þá munum við afsala okkur við þáttum fullveldis, því áætlað er að komið verði á fót yfirþjóðlegum dómstól í líkingu við Evrópu-dómstólinn og lög og reglur efnahags-svæðisins myndu verða æðri lögum landanna þar sem þetta tvennt stangaðist á. Þetta er álit bæði Dr. Hannesar Jónssonar fyrrverandi sendiherra og Jóhanns Þórðarsonar hæstaréttarlögmans sem ritaði grein í Morgunblaðið um þetta efni í gær (24.05. 1991). Það er skoðún þeirra og fjölda margra annarra að munurinn á inngöngu í Evrópubandalag og evrópskt efnahagssvæði sé harla lítill og miklu að tapa efvið látum undan kröfum Spánverja og fleiri um aðgang að fiskimiðum okkar. En 200 mílna lögsaga okkar yrði þá að engu gjörð. Stærsti sigur okkar í samskiptum við stórpjóðirnar Bretland, Þýskaland og Belgíu glataður og opnað fyrir græðgislegri rányrkju fiskveiðiþjóðanna ekki síst Spánverja, sem núna gera út 100 togara á miðin í kringum Bretland án þess að enskir fiskimenn fái nokkuð að gert til að hindra það. Evrópu-dómstóllinn hefur dæmt Spánverjum í vil í því máli. Hvort myndi ekki einhverjum smáútgerðarmanni finnast þróng á miðum ef slíkur floti kæmi hingað upp í landsteina og auðvitað myndi landhelgin verða lögð við 6 mílur eða svo ef til kæmi.

Hvernig myndi Fjallkonunni að öðru leiti vegna í sambúðinni við Mr. Júró á evrópska efnahagssvæðinu ??

Sambúðin mündi skapa okkur viðskiptasambönd við 18 lönd Evrópu. Þessi sambönd höfum við að allmiklu leyti nú þegar. En trúlofunin gengur út á viðurkenningu hins svokallaða fjórfrelsис, þ.e.:

1. Frjáls vörvuviðskipti við EB löndin 12 og EFTA löndin 6 með iðnaðarvöru.
Þar stendur fiskurinn enn fastur í hálsi elskhugans og enginn veit í raun hvernig fer. Síðasta sem Jón Baldvin sagði um málið var að við myndum ekki ganga að því að hleypa Mr. Júró upp í 200 mílna fiskveiði lögsöguból Fjallkonunnar. Trúlofunin mündi líka stofna til erfiðleika í samböndum við aðrar þjóðir svo sem Bandaríkin og Japan því henni fylgja sameiginlegir tollmúrar gagnvart umheiminum.
2. Fríverslun í þjónustugreinum svo sem bankastarfsemi, tryggingum, samgöngum, verðbréfa og hlutabréfaviðskiptum, fjarskiptum og fjölmíðlun.
3. Frjáls verslun með fjármagn og fjárfestingar og má spyrja hvernig við ætlum að halda orkulindum okkar og fiskimiðum óhultum, hvað þá landi.
4. Frjáls atvinnu og búseturéttur, þ.e. einn vinnumarkaður. Atvinnuleysi er mismikið í EB löndum eða allt upp í 17% á Spáni eða 10 sinnum meira en hér.

Aðrar hliðar samstarfsins.

Bandalag eins og Evrópusamfélagið getur ekki eingöngu byggt á einberum viðskiptalegum þáttum. Viðskiptin verða að styðjast við aðrar víddir í samskiptum fólks þ.e. félagslegar og menntunarlegar. Þess vegna hefur Evrópubandalagið eða samfélagið efnt til margvíslegs samstarfs á sviði menntunar og ber þar hæst:

1. Kennsla í erlendum tungumálum.
2. Æðri menntun, framhaldsnám.
3. Ný tækniþekking.
4. Átak vegna þeirra sem bíða ósigur í skólanáminu.

Þessi áhersluatriði byggja að sjálfssögðu á því að markaðurinn þarf að þessum viðfangsefnum að halda.

Í heiminum virðist mikil áhersla lögð á að mennta fólk svo að það geti þjónað atvinnulífinu sem best og mest. Og spurt er hverskonar grunn-menntun á að veita fólk i því skyni. Sú upptalning gengur út á sköpunarþálfun, sjálfstæði, samvinnulipurð, sveigjanleika og námsfýsi. Sé ungdómurinn þjálfaður í þessu öllu verði hann færari í starfsnámi því sem við tekur og hinum margvíslegu störfum sem atvinnulífið þarfnaðast síðar meir. Evrópubandalagið vill líka rækta

Evrópuborgara með evrópska ræktarsemi og stendur því líka fyrir nemenda og kennaraskiptum. Allt þetta og fleira gott mun börnum Fjallkonunnar veitast líka. T.d. gætu þau dottið í sama lukkupott og börn í barnaskóla einum í Boston, þar hefur IBM á staðnum vætt skólann með flottasta tölvukerfi gegn því að krakkarnir sitji a.m.k. 45 mínútur á dag við skjáinn. Svo pikka þeir út þá duglegustu til starfa í IBM.

Jafnrétti.

Árið 1957 var lokið við gerð Rómarsáttmálans sem er undirstöðulög Evrópubandalagsins. 119 grein hans fjallar um jafnrétti til náms og sömu launa fyrir sömu vinnu. Dálítið hefur það vafist fyrir aðildarríkjunum að standa við þetta ákvæði og vilja túlka orðin á mismunandi vegu t.d. að þau þýði "sömu laun fyrir jafnverðmæta vinnu" og má lengi teygja og toga slika túlkun. Jáfn réttur til vinnu á að fylgja. En möguleikar kvenna til náms og starfa á vinnumarkaðnum takmarkast ekki síst af því hve lítið er um dagvistarheimili í löndum EB. Þar ber Danmörk af eins og að líkum lætur og yfirleitt er hið norræna félagskerfi miklu þróaðra heldur en kerfin hjá Mr. Juró. Þó ber að geta þess að barnalífeyrir, ellilaun og aðrir félagslegir styrkir eru skattfrjálsir og mættum við læra þar af honum.

Konur á vinnumarkaði Mr. Juró.

Kvenlögfraðingar í Evrópubandalagslöndum binda nokkrar vonir við það að lög-gjafar Evrópubandalagsins (og Evrópuðomstóllinn) verði hlynntari réttindum kvenna heldur en löggjafarþing heimalandanna. Þær segja sem svo að löggjafinn í Brussel sé ekki eins tengdur eða háður viðhorfum forystumanna launþegahreyfinganna og atvinnuveitenda þar sem karlmannssýn og viðhorf eru næstum alls ráðandi. Þessa von byggja þær á fjarlægð Brussels frá flestum heimalöndum. Í annan stað er það vitað að í framtíðinni er reiknað með að mikil þörf verði fyrir aukinn (kvalíficeraðann) vel hæfan vinnukraft og í löndum þar sem fæðingartala er jafn lág og í Evrópu verður vinnumarkaðurinn að leita til kvenna og innflytjenda. Því er mikilvægt fyrir framtíðarmarkað Evrópu að hafa velmenntaðar konur að leita til. Þetta er hinn kaldi raunveruleiki sem getur að sumu leyti stutt konur sem lofast hafa Mr. Juró. En ekki er víst að viðhorf karla til jafnréttis sé það sem við teljum hið rétta. Líklegt er að tilhneyging karla til að steypa konur í jafnréttismót karla hugnist okkur ekki til lengdar. Eins og staðan er í dag eru fleiri konur atvinnulausar heldur en karlar og svo virðist sem tilhneyging sé til þess hjá iðnfyrirtækjum að flytja starfsemi sína til láglunasvæða innan og utan Evrópu. Við það missa margar lítt menntaðar konur vinnuna!

Að sama skapi virðist svört vinna fara vaxandi einkum meðal kvenna og sums staðar í Suður-Evrópu er íhlaupavinna og svartur smáiðnaður einu störfin sem konum bjóðast. Við því er að búast að lausavinna alls konar, bæði stunduð heima og heiman fari vaxandi í þeim eina geira atvinnulífsins sem blómstrar verulega í Evrópu, þ.e. þjónustugeiranum. Þessi vinna veitir engin félagsleg réttindi og skapar enn stærri gjá milli afkomu karla og kvenna. Engin lög eru til að hindra þetta í EB því að Bretar hafa hindrað setningu þeirra. 85% þeirra sem stunda lausavinnu þá sem þjónustugeirinn styðst svo mjög við eru konur. Þetta er raunarþróun sem þegar hillir undir hér á Íslandi þó að enn sé Fjallkonan bara í tilhugalífi með Mr. Juró.

Það virðist vera lífsspursmál fyrir okkur konur að afla okkur og dætrum okkar haldgóðrar menntunar. Allt virðist benda til þess að í hörðum samkeppnisheimi markaðshyggunnar verði rétt menntun besti gjaldmiðillinn. Sumir álita að svo muni fara að fólki verði skipt í A og B starfsfólk með miklum launamun og jafnvæl verði til Super-A og C flokkar þar sem gjáin verður enn breiðari. Í dag fylgar fátæku fólki í Evrópulöndunum en ekki öfugt.

Hvað verður svo um Frón þegar fjallkonan hefur látið tilleiðast ???

Lotte nokkur Valbjörn hefur lýst reynslu Dana af dvölinni í dyngjunni hjá Juró. Hún segir þar að stór hætta sé á því að Danmörk verði jaðarsvæði, því að erfitt sé að skapa þar athafnamiðstöð (Kraftcenter), þó bindur hún vonir við rannsóknar- og menntunargeiranum sem er auðvitað á háu stigi hjá Dönum. Hún heldur líka að Danir verði ekki nægilega hugmyndaríkir til að skapa vinnu fyrir konur þess vegna verði atvinnuleysi meira hjá þeim, því það verði karlar sem fremur flytji sig milli landa eftir vinnu. Þá fylgja konur þeirra með eða að þær verði enn bundnari og fátækari eftir einar með börnin. Um Danmörku óttast Lotta að hún verði rólegt einangrað land sem hafi helst upp á þjónustu við ferðamenn sem komi til að sjá sveitasáluna og borða lagkökur.

Fyrst Danir eru farnir að óttast þessi örlög, hvers getum við þá vænst hér norður við heimskautsbaug ???

Við eיגum að vísu fleiri auðgjafa en Danir. Fiskimið. Vatnsorku sem við getum selt til Evrópu og vetrnisframleiðslu getum við stundað og vatnið sjálft hreint og tært er meira virði, já margfalt meira virði en benzin í dag. Okkar eru möguleikarnir bara ef við glutrum þeim ekki í hendurnar á Mr. Juró. Við eigum líka fleiri möguleika ef við viljum svo sem heilsuiðnað og ferðamannabjónustu. Öllu þessu getum við auðveldlega glatað í kámugar klær auðhringa Evrópubanda-lagsins. Árið 1962 sagði gömul og vitur prinsessa við mig: Mér hugnast ekki EBE því það verður leikvangur hinna flugríku.